

Efnahags- og viðskiptanefnd
Skrifstofa Alþingis, nefndarsvið
Austurstræti 8-10
150 Reykjavík

Reykjavík 10. mars 2023

Umsögn Neytendasamtakanna um frumvarp til laga um breytingu á innheimtulögum nr. 95/2008, 74. mál.

Neytendasamtökin vísa í tölvupóst frá nefndarsviði Alþingis dags 24. febrúar sl. þar sem samtökunum var gefinn kostur á að skila inn umsögn um framangreint frumvarp.

Neytendasamtökin eru þeirrar skoðunar að að eftirlit með frum- og milliinnheimtustarfsemi eigi allt að vera á sömu hendi, þ.e. hjá Fjármálaeftirlitinu óháð því hver það er sem sér um innheimtuna. Byggist sú skoðun fyrst og fremst á því að eftirlit með innheimtustarfsemi verður að vera raunhæft og virkt.

Í dag er staðan þannig að innheimtufélög í eigu lögmanna eru að nafninu til undir eftirliti Lögmannafélags Íslands (LMFÍ). Neytendasamtökin geta fullyrt að eftirlit LMFÍ með innheimtufélögum í eigu lögmanna er gagnslaust og úrræðin bitlaus. LMFÍ framkvæmir ekki frumkvæðisrannsóknir og hefur ekki valdheimildir til að stöðva innheimtu sem brýtur gegn lögum. Telji einhver á sér brotið er eina úrræði viðkomandi að senda kvörtun til úrskurðarnefndar lögmanna og rökstyðja mál sitt gegn lögmanni líkt og um málflutning sé að ræða. Þar er stórfelldur aðstöðumunur kvartanda sem jafnan er leikmaður, annars vegar og þess sem kvartað er yfir, sem jafnan er félagsmaður í Lögmannafélaginu og ætti að hafa yfirburðarþekkingu á lögum og reglum sem gilda. Komist úrskurðarnefndin að þeirri niðurstöðu að lögmaður hafi brotið gegn innheimtulögum, á sá sem sendi málið fyrir nefndina, á hættu að vera stefnt af hálfu lögmansins til ógildingar úrskurði nefndarinnar eins og dæmi sýna. Þess utan telja Neytendasamtökin ófært að félagasamtökum sé gert að hafa eftirlit með eigin félagsmönnum og að félagasamtökum sé yfirhöfuð falið svo mikilvægt eftirlitshlutverk. Þar ræður að ekki er einungis um raunverulega hættu á frændhygli að ræða, heldur getur ásýndin um mögulega frændhygli valdið álitshnekki.

Eins og farið er yfir í greinargerð með frumvarpinu voru með lögum 55/2018 gerðar breytingar á innheimtulögum til að bregðast við áliti umboðsmanns Alþingis nr. 8302/2014. Þær breytingar sem gerðar voru komu hins vegar ekki til móts við athugasemdir umboðsmanns, þvert á móti, og því hefur löggjafavaldið enn ekki farið að tilmælum umboðsmanns frá árinu 2014.

Á undanförnum árum hafa Neytendasamtökin orðið ápreifanlega vör við mikinn skort á raunhæfu eftirliti með innheimtustarfsemi, sem hefur haft alvarlegar afleiðingar í för með sér. Neytendur sem telja á sér brotið geta í raun ekki leitað réttar síns með góðu móti falli innheimtufyrirtæki utan eftirlits Fjármálaeftirlitsins. Það getur leitt til þess að innheimtustarfsemi sem ekki er í samræmi við lög fær liðist með tilheyrandi skaða fyrir skuldara.

Athugasemdir við 1. gr.

Í 1. gr. frumvarpsins er lögð til sú breyting á 2. mgr. 3. gr. innheimtulaga að lögaðilar í eigu lögmanna eða lögmansstofa falli ekki lengur undir undanþágu ákvæðisins. Neytendasamtökin telja að breytingin kunni að stemma stigu við að lögaðilum sé sérstaklega komið á fót til að stunda innheimtustarfsemi er fellur utan eftirlits FME. Líkt og Neytendasamtökin greindu frá í fyrri umsögnum um sama mál bar hvað mest á slíkri fléttu í tengslum við innheimtu smálána. Fagna samtökin þessari tillögu og telja hana skref í rétta átt.

Athugasemdir við 2. gr.

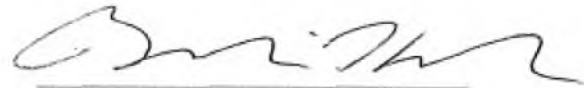
Í 2. gr. frumvarpsins eru lögð til breyting er lýtur að upplýsingagjöf innheimtuaðila er kemur að úrskurðar- og réttarúrræðum ef upp kemur ágreiningur milli innheimtuaðila og skuldara. Samtökin eru sammála því að innheimtuaðila beri að upplýsa skuldara um þau úrræði er standa til boða til að leysa úr ágreiningsefni sem slíku en telja þó mikinn skort á raunhæfum úrræðum í þessum efnum til að leysa úr einkaréttarlegum ágreiningi á þessu sviði utan dómstóla.

Neytendasamtökin styðja umrætt frumvarp sem felur í sér löngu tímabæra breytingu sem væri til mikilla bóta fyrir neytendur og leggja til að það verði samþykkt.

Virðingarfyllst f. h. Neytendasamtakanna,



Einar Bjarni Einarsson, lögfr.



Breki Karlsson, formaður